

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.07.2021

Janusz Maciejewski
Dyrektor Zespołu Szkół Technicznych
im. Armii Krajowej
al. Tysiąclecia 20
26-110 Skarżysko-Kamienna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/071 – Centra kształcenia praktycznego, ustawicznego i zawodowego w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Technicznych im. Armii Krajowej w Skarżysku-Kamiennej (dalej: ZST lub Szkoła), al. Tysiąclecia 20, 26-110 Skarżysko-Kamienna.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Maciejewski, Dyrektor ZST od 1 września 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	<ol style="list-style-type: none">1. Agnieszka Olejarz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/23/2021 z 5 marca 2021 r.;2. Zbigniew Jurkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/24/2021 z 5 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4, 237)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Głównym obszarem działalności Centrum Kształcenia Zawodowego (dalej: Centrum lub CKZ), funkcjonującego w ramach ZST, była organizacja zajęć praktycznych i praktyk zawodowych dla uczniów wszystkich szkół z terenu Skarżyska-Kamiennej, prowadzących kształcenie zawodowe. Oferta Centrum w zakresie pozaszkolnych form kształcenia nie była szeroka ani też nie wpisywała się szczególnie w potrzeby lokalnego rynku pracy. W okresie objętym kontrolą zorganizowano dwa kwalifikacyjne kursy zawodowe (dalej: KKZ) w branży budowlanej. Dane jednego z tych kursów (KKZ BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych*) zostały nierzetelnie wprowadzone do arkusza organizacyjnego Szkoły. W Centrum nie zorganizowano doradztwa zawodowego, podejmowano natomiast współpracę z pracodawcami i Powiatowym Urzędem Pracy w Skarżysku-Kamiennej (dalej: PUP). Kadra ZST posiadała wymagane kwalifikacje do prowadzenia kształcenia zawodowego, nauczycielom zapewniono możliwość doskonalenia zawodowego. Centrum było przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kształconych kwalifikacjach. Przestrzegano przepisów dotyczących organizacji pracy placówki w czasie trwania pandemii.

W okresie objętym kontrolą rozpoczął się KKZ w kwalifikacji BD.14 *Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich* (dalej: KKZ BD.14) Wszystkie osoby zainteresowane udziałem w tym KKZ zostały jego uczestnikami. Dane o liczbie uczestników wykazane w Systemie Informacji Oświatowej (dalej: SIO) były rzetelne. Kadra prowadząca kurs posiadała kwalifikacje zawodowe odpowiednie do rodzaju prowadzonego kształcenia. Terminowo i rzetelnie poinformowano Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi (dalej: OKE) o rozpoczęciu kształcenia na tym KKZ. Termin jego zakończenia zaplanowano jednak niezgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, a rozkład zajęć tego kursu był niezgodny z deklarowaną zaoczną formą zajęć. Program nauczania KKZ nie zawierał niektórych elementów wymaganych rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych³ (dalej: rozporządzenie w sprawie KU), tj. wymagań wstępnych dla jego uczestników, sposobu i formy jego zaliczenia oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia. Dziennik zajęć KKZ prowadzony był nierzetelnie, bowiem nieprawidłowo dokumentowano liczbę przydzielonych nauczycielom godzin przedmiotów, faktyczną ich realizację, frekwencję uczniów, tematy zajęć, nie zawarto też podsumowania godzin faktycznie zrealizowanych przedmiotów, określonych w programie nauczania.

Dla uczniów z grup objętych badaniem, zapewniono w większości właściwe warunki organizacyjne dla prowadzenia praktycznej nauki zawodu (dalej: PNZ) z zastrzeżeniem, że pracownia samochodowa nie posiadała pełnego wyposażenia wymaganego do realizacji kształcenia w zawodzie *technik pojazdów samochodowych* oraz liczebność grup realizujących kształcenie praktyczne w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* nie była w pełni adekwatna do liczby wyposażonych stanowisk w warsztatach szkolnych/pracowniach, w których zajęcia te realizowano. Nieprawidłowo prowadzono dzienniki dwóch z pięciu grup objętych badaniem, w których nie odnotowywano właściwie liczby godzin przeprowadzonych zajęć oraz frekwencji uczniów. Dodatkowo w dzienniku jednej z tych grup nie zamieszczono kompletnej

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 652.

listy uczniów, co spowodowało, że nie ewidencjonowano postępów w nauce i frekwencji dwóch uczniów, co było niezgodne z przepisami oświatowymi.

ZST prawidłowo prowadził gospodarkę finansową. Dyrektor ZST podejmował działania zmierzające do uzyskania dodatkowych środków na funkcjonowanie Centrum.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

CKZ, powstałe z przekształcenia z dniem 1 września 2019 r. Centrum Kształcenia Praktycznego, wchodzi w skład ZST, którego organem prowadzącym jest powiat skarżyski. Zgodnie ze statutem ZST⁴, do zadań Centrum należy:

- 1) prowadzenie zajęć praktycznych dla uczniów szkół zawodowych oraz organizacja i przeprowadzanie praktyk zawodowych dla uczniów klas technikum;
- 2) prowadzenie zajęć uzupełniających w zakresie nauki zawodu dla młodocianych;
- 3) prowadzenie kształcenia w formie modułowej, zgodnie z programem nauczania dla danego zawodu lub profilu kształcenia ogólnozawodowego;
- 4) organizowanie i przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe w trybie i na zasadach określonych odrębnymi przepisami;
- 5) organizowanie i prowadzenie doradztwa edukacyjnego i zawodowego dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
- 6) realizowanie innych zadań edukacyjnych własnych, zleconych przez organ prowadzący oraz inne jednostki organizacyjne i podmioty gospodarcze, w tym:
 - a. prowadzenie kształcenia ustawicznego jako własnych oraz zleconych pozaszkolnych form kształcenia, doksztalcenia i doskonalenia,
 - b. promowanie kształcenia przez całe życie,
 - c. realizowanie zajęć w systemie kształcenia na odległość i *e-learning*,
 - d. organizowanie i prowadzenie praktyk zawodowych dla nauczycieli,
 - e. organizowanie i prowadzenie różnych form przekwalifikowania na zasadach określonych odrębnymi przepisami,
 - f. organizowanie i prowadzenie egzaminów kwalifikacyjnych dla uczestników pozaszkolnych form kształcenia w trybie i na zasadach określonych odrębnymi przepisami,
 - g. prowadzenie punktów konsultacyjnych dla uczniów, słuchaczy szkół dla dorosłych, nauczycieli, pracowników przedsiębiorstw i innych osób zainteresowanych kształceniem zawodowym lub przekwalifikowaniem,
 - h. organizowanie działalności różnych zespołów powołanych do rozwiązywania problemów edukacji zawodowej, prowadzenie badań efektywności dydaktycznej kształcenia zawodowego, tworzenie banku informacji dla szkół zawodowych.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 Centrum realizowało zadania z zakresu praktycznej nauki zawodu, polegające na prowadzeniu zajęć praktycznych i praktyk zawodowych dla uczniów ZST i innych szkół z terenu powiatu skarżyskiego,

⁴ Znowelizowanym uchwałą Rady Pedagogicznej ZST Nr 11b/2019/2020 z dnia 21 kwietnia 2020 r.

prowadzących kształcenie zawodowe⁵ oraz kształcenie ustawiczne w formie KKZ. Poza tym organizowało i przeprowadzało również egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe.

(akta kontroli str. 238-294, 323-334, 374)

Regulamin organizacyjny ZST, obowiązujący od 1 września 2010 r., nie zawierał zapisów dotyczących CKZ (uprzednio Centrum Kształcenia Praktycznego, które z dniem 1 września 2019 r. zostało przekształcone w CKZ). Dyrektor ZST wyjaśnił, że *powodem braku ujęcia CKZ w regulaminie organizacyjnym było niedopatrzenie. (...) Regulamin uwzględniający stan obecny wprowadzono zarządzeniem Dyrektora ZST nr 7/20/21 z dnia 15 marca 2021 r.*

(akta kontroli str. 295-315, 374)

Zasady organizacji praktyk zawodowych i zajęć praktycznych zostały określone odpowiednio w *Regulaminie praktyk zawodowych organizowanych przez CKZ* oraz w *Regulaminie zajęć praktycznych w CKZ*. *Regulamin kwalifikacyjnych kursów zawodowych organizowanych przez ZST* wprowadzono w trakcie kontroli, z dniem 10 marca 2021 r. Dyrektor ZST wyjaśnił, że *przepisy nie nakładają obowiązku wprowadzenia regulaminu KKZ.*

(akta kontroli str. 316-322, 375)

Dane o rozpoczynającym się w roku szkolnym 2019/2020 kwalifikacyjnym kursie zawodowym⁶, w tym: czas trwania kursu⁷, plan nauczania określający nazwę zajęć oraz ich wymiar, liczbę słuchaczy kursu, nazwę i symbol cyfrowy zawodu⁸ zostały wprowadzone do arkusza organizacyjnego aneksem zatwierdzonym 9 września 2019 r. (nie podano w nim nazwy i oznaczenia kwalifikacji, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego, gdyż – jak wyjaśnił Dyrektor ZST – w elektronicznym arkuszu organizacyjnym nie ma możliwości wpisania tych danych). Kurs ten, kontynuowany w roku szkolnym 2020/2021, został uwzględniony w arkuszu organizacyjnym zatwierdzonym 6 maja 2020 r. Dyrektor ZST wyjaśnił, że planowany KKZ nie jest ujmowany w arkuszu „majowym”, gdyż tworzy się go po zrekrutowaniu odpowiedniej liczby słuchaczy⁹. Ujmowane są trwające kursy.

W arkuszu organizacyjnym na rok szkolny 2019/2020 błędnie uwzględniono trwający od roku szkolnego 2018/2019 kurs kwalifikacyjny w zawodzie *technik budownictwa*¹⁰. Ujęto go jako kurs w zawodzie *murarz-tylnkarz*.

(akta kontroli str. 116-132, 342-370, 375)

W okresie objętym kontrolą CKZ oferowało KKZ w zakresie BD.14 *Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich* i BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych*¹¹.

Z oferty ZST dostępnej w formie plakatów oraz przed wejściem do Szkoły wynika, że Centrum oferuje kwalifikacyjne kursy zawodowe – budowlane, elektryczne i informatyczne, można wybrać jedną kwalifikację lub kilka i zdobyć tytuł technika, można wybrać kwalifikacje niezależnie od posiadanego zawodu oraz że można jednocześnie uzupełniać wykształcenie w liceum dla dorosłych.

⁵ Zespołu Szkół Transportowo-Mechatronicznych, Zespołu Szkół Ekonomicznych i Zespołu Szkół Samochodowo-Usługowych, na podstawie zawartych w 2019 r. i 2020 r. umów na realizację wybranych zajęć praktycznych i praktyk zawodowych (np. w zawodzie: *technik pojazdów samochodowych, technik mechatronik, technik mechanik, technik informatyk*).

⁶ BD.14. *Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich* w zawodzie *murarz-tylnkarz*.

⁷ Od pierwszego semestru roku szkolnego 2019/2020 do drugiego semestru roku szkolnego 2020/2021.

⁸ *Murarz-tylnkarz* 711204.

⁹ Co najmniej 24. Liczba ta wynika z „Zasad przygotowania arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2019/2020”.

¹⁰ BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych*.

¹¹ Kurs rozpoczęty w roku szkolnym 2018/2019.

Oferta Centrum nie była kompletna. Nie zawierała: rodzaju i tematyki kursów; wymagań formalnych, które muszą spełniać potencjalni uczestnicy kursu (np. posiadanie odpowiedniego poziomu wykształcenia); informacji, czy po zrealizowaniu kursu można przystąpić do egzaminu zewnętrznego potwierdzającego nabyte kwalifikacje i uzyskać certyfikat; trybu nauki; długości trwania kursu; informacji o tym, że udział w KKZ jest bezpłatny; perspektyw zawodowych po ukończeniu kursów (np. wskazania branży lub profilu firm, w których można pracować po ich ukończeniu); informacji na temat sukcesów na rynku pracy absolwentów kursu (np. sylwetki absolwentów); oferty dla pracodawców polegającej na możliwości zamówienia kursu na potrzeby konkretnego pracodawcy.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 nie organizowano KKZ w branżach elektrycznych i informatycznych, ponieważ – jak wyjaśnił Dyrektor ZST – *liczba osób zainteresowanych tymi kursami nie pozwalała na otwarcie kursu.*

Dyrektor ZST wyjaśnił, że oferta ZST (w tym CKZ) *budowana jest przede wszystkim przy uwzględnieniu możliwości wynikających z posiadanej kadry oraz charakterystyki bazy dydaktycznej, przy uwzględnieniu informacji o zawodach deficytowych sporządzanych przez MEN oraz PUP.*

(akta kontroli str. 217-228, 434-444, 708)

Centrum, zgodnie z § 7 rozporządzenia rozporządzenie w sprawie KU, podjęło współpracę z pracodawcami, PUP oraz innymi placówkami prowadzącymi kształcenie ustawiczne. Współpraca z pracodawcami polegała na organizowaniu i prowadzeniu praktyk zawodowych, staży oraz szkoleń¹². W roku szkolnym 2019/2020 Centrum zorganizowało praktyki zawodowe u pracodawców krajowych dla 199 uczniów szkół z terenu powiatu skarżyskiego prowadzących kształcenie zawodowe¹³ (w tym dla 29 uczniów w reżimie sanitarnym), a w roku szkolnym 2020/2021 dla 62 uczniów tych szkół¹⁴ (dla wszystkich tych uczniów w reżimie sanitarnym). Praktyki zawodowe w formie projektu edukacyjnego, we współpracy z pracodawcami, na podstawie § 4 ust. 1a pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁵, zorganizowano dla 148 uczniów ww. szkół w roku szkolnym 2019/2020 i 249 w roku szkolnym 2020/2021. Płatne staże u pracodawców z terenu powiatu skarżyskiego i ościennych powiatów¹⁶ w roku szkolnym 2019/2020 odbyło 40 uczniów. Poza tym, 48 uczniów kształcących się w zawodach: *technik elektryk, technik informatyk, technik fotografii i multimediiów, technik budownictwa oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* odbyło praktyki zawodowe za granicą.

Zakład Usługowo-Handlowy, na podstawie zawartej z ZST (wynajmującym) na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. umowy najmu pomieszczeń warsztatowych, udostępniał nieodpłatnie uczniom Centrum warsztat mechaniki samochodowej na praktyczną naukę zawodu, praktyki zawodowe, zajęcia specjalizujące lub zewnętrzne egzaminy zawodowe. Ponadto zasiliał zasoby

¹² Np. w 2020 r. szkolenie H+H dla uczniów klas budowlanych oraz wizyta studyjna w pracowni reklamy dla uczniów klas *technik fotografii i multimediiów.*

¹³ W zawodach: *technik informatyk, technik transportu kolejowego, technik elektroenergetyk transportu szynowego, technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik pojazdów samochodowych.*

¹⁴ W zawodach *technik fotografii i multimediiów, technik mechatronik, technik logistyk, technik ekonomista i technik hotelarstwa.*

¹⁵ Dz. U. poz. 493, ze zm.

¹⁶ M.in. PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna, Serwis24 Łukasz Warszawa, Studio Fotografii Margaret, PPHU „ELBA”, Agencja Reklamowa ART-MUZ.

dydaktyczne Centrum elementami pojazdów wycofanych z użytkowania i innymi materiałami serwisowymi.

ZST, na podstawie zawartego 16 marca 2018 r. porozumienia o współpracy w ramach programu wsparcie kształcenia zawodowego, współpracował z PGE Dystrybucja S.A. Zakres współpracy określony w tym porozumieniu obejmował: doskonalenie praktycznych umiejętności uczniów, prezentowanie nowoczesnych technologii, zachęcanie uczniów do ubiegania się o zatrudnienie w Spółce, podnoszenie kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych, budowanie marki stron jako mecenasów kształcenia oraz propagowanie zawodu elektryk/energetyk wśród uczniów szkół gimnazjalnych i podstawowych. W ramach tej współpracy w 2018 r. ZST otrzymało sprzęt komputerowy, wykorzystywany w objętym kontrolą okresie. W 2020 r. wolontariusze PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna przeprowadzili dla młodzieży z ZST w ramach projektu „Termowizja w diagnostyce krytycznych elementów sieci i instalacji elektroenergetycznych wspieraniem ich bezpiecznej eksploatacji” zajęcia, których celem było poszerzenie wiedzy uczniów na temat nowoczesnych urządzeń, z których na co dzień korzystają pracownicy PGE, a tym samym rozbudowa oferty edukacyjnej szkoły oraz zakup kamer termowizyjnych wraz z wdrożeniem technicznym.

Dyrektor ZST wyjaśnił: *W latach wcześniejszych organizowano konferencje z pracodawcami dotyczące przede wszystkim ich oczekiwań związanych z zatrudnianymi absolwentami szkoły, uwag do programów nauczania oraz szkolenia branżowe dla uczniów i nauczycieli. Organizowano również spotkania rekrutacyjne dla przyszłych pracowników (MAN Starachowice). W roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021 nie było to możliwe z uwagi na pandemię. CKZ nie współpracowało z pracodawcami w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników.*

(akta kontroli str. 375-376, 397-417, 431-433, 438-461)

PUP przekazuje ZST prognozy zapotrzebowania na pracowników w danym roku, tzw. „Barometr zawodów” oraz – jak wyjaśnił Dyrektor ZST – przeprowadza dla uczniów ZST szkolenia z zakresu zachowań na rynku pracy.

Dyrektor ZST wyjaśnił, że ZST współpracował z innymi podmiotami prowadzącymi kształcenie ustawiczne w zakresie organizacji egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Nauczyciele zatrudnieni w ZST brali udział jako egzaminatorzy w egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe w CKP/CKZ na terenie województwa świętokrzyskiego i łódzkiego.

(akta kontroli str. 376-377, 415-417)

Dyrektor ZST wyjaśnił również, że Szkoła współpracuje ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w zakresie szkoleń dla nauczycieli przedmiotów zawodowych (w roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021 z uwagi na pandemię nie przeprowadzono szkoleń) oraz wsparcia metodycznego związanego przede wszystkim z właściwym konstruowaniem jednostki lekcyjnej dla nauczycieli, którzy nie posiadają przygotowania pedagogicznego. (...) w roku szkolnym 2019/2020 wsparciem tym objętych zostało dwóch nauczycieli. Szkolenia organizował oraz prowadził nauczyciel będący jednocześnie metodykiem ŚCDN.

(akta kontroli str. 375, 615-617)

Centrum nie organizowało kursów na zamówienie. Dyrektor ZST wyjaśnił: *Z braku zamówień, KKZ na zlecenie nie były realizowane, mimo podejmowanych przez szkołę działań informacyjnych.*

(akta kontroli str. 376)

Centrum nie zapewniło możliwości skorzystania z doradztwa zawodowego przy wyborze ścieżki zawodowej lub dalszego kształcenia. W okresie objętym kontrolą w strukturze ZST nie było stanowiska doradcy zawodowego. Dyrektor ZST wyjaśnił, że *Doradztwo zawodowe realizowane jest w ramach działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skarżysku-Kamiennej. ZST, w którym zatrudnionych jest dwoje nauczycieli posiadających odpowiednie kwalifikacje (studia podyplomowe w zakresie szkolny doradca zawodowy), prowadzi działania o charakterze preorientacji zawodowej w trakcie rekrutacji do szkoły oraz organizując zajęcia dla szkół i przedszkoli.*

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z postanowieniami § 4 Statutu, do zadań Centrum należało m.in. organizowanie i prowadzenie doradztwa edukacyjnego i zawodowego dla uczniów, rodziców i nauczycieli.

(akta kontroli str. 377-381)

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 prowadzono dwa kwalifikacyjne kursy zawodowe:

- BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych* (w okresie od 21 września 2018 r. do 26 kwietnia 2020 r.) w zawodzie *technik budownictwa*, adekwatnym do potrzeb na wojewódzkim rynku pracy;
- BD.14 *Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich* (w okresie od 6 września 2019 r. do 31 marca 2021 r.) w zawodzie *murarz-tynkarz*, adekwatnym do potrzeb na krajowym, wojewódzkim i powiatowym rynku pracy.

W okresie objętym kontrolą w CKZ realizowano zajęcia praktyczne w zawodach: *technik pojazdów samochodowych* (tj. w zawodzie adekwatnym do potrzeb na powiatowym rynku pracy), *technik budownictwa* (wojewódzkim) oraz *monter suchej zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* (wojewódzkim i powiatowym) oraz praktyki zawodowe w zawodach: *technik budownictwa* i *technik informatyk* (tj. w zawodach adekwatnych do potrzeb na wojewódzkim rynku pracy). Poza tym Centrum organizowało praktyki zawodowe u pracodawców dla uczniów wszystkich szkół z terenu Skarżyska-Kamiennej prowadzących kształcenie zawodowe¹⁷ w zawodach: *technik informatyk*, *technik transportu kolejowego* (tj. zawodzie adekwatnym do potrzeb na krajowym i wojewódzkim¹⁸ rynku pracy), *technik elektroenergetyk transportu szynowego* (krajowym), *technik ekonomista*, *technik hotelarstwa*, *technik żywienia i usług gastronomicznych* (wojewódzkim¹⁹), *technik pojazdów samochodowych*, *technik fotografii i multimediiów*, *technik mechatronik* (krajowym i wojewódzkim²⁰), *technik logistyk* (wojewódzkim²¹). CKZ realizowało również dla tych uczniów praktyki zawodowe w formie projektu edukacyjnego w zawodach: *technik fotografii i multimediiów*, *technik informatyk*, *technik elektryk* (krajowym, wojewódzkim i powiatowym), *technik logistyk*, *technik mechatronik*, *technik transportu kolejowego*, *technik spedytor* (wojewódzkim²²), *technik ekonomista*, *technik hotelarstwa*, *technik organizacji reklamy* (wojewódzkim²³), *technik mechanik* (wojewódzkim²⁴).

(akta kontroli str. 131, 132, 361-365, 437-461)

¹⁷ Z Zespołem Szkół Transportowo-Mechatronicznych, Zespołem Szkół Ekonomicznych i Zespołem Szkół Samochodowo-Usługowych, na podstawie zawartych w 2019 r. i 2020 r. umów na realizację wybranych zajęć praktycznych i praktyk zawodowych.

¹⁸ W roku szkolnym 2020/2021.

¹⁹ W roku szkolnym 2020/2021.

²⁰ W roku szkolnym 2020/2021.

²¹ W roku szkolnym 2020/2021.

²² W roku szkolnym 2020/2021.

²³ W roku szkolnym 2020/2021.

²⁴ W roku szkolnym 2020/2021.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 w ZST zatrudniono pięciu nauczycieli praktycznej nauki zawodu²⁵ i 20 nauczycieli teoretycznych i/lub praktycznych przedmiotów zawodowych²⁶. Stosunek pracy z tymi nauczycielami nawiązano zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²⁷, tj. na podstawie mianowania lub umowy o pracę (żaden z tych nauczycieli nie był praktykiem). Ponadto, na podstawie art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²⁸, za zgodą organu prowadzącego, zatrudniono na umowę o pracę cztery osoby posiadające przygotowanie zawodowe uznane przez Dyrektora ZST za odpowiednie do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego w zawodach *fototechnik* oraz *technik fotografii i multimedialnych* (trzy osoby w Technikum) oraz *technik pojazdów samochodowych* (jedna osoba w Centrum, będąca praktykiem). Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz nauczycieli teoretycznych i/lub praktycznych przedmiotów zawodowych został ustalony prawidłowo, zgodnie z normami określonymi w art. 42 ustawy Karta Nauczyciela.

Zasoby kadrowe ZST zabezpieczały możliwość kształcenia w realizowanych kwalifikacjach (m.in. B.04 lub BUD.11 *Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych*, BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych*, BD.30 *Organizacja i kontrola robót budowlanych oraz sporządzanie kosztorysów*, BUD.12 *Wykonywanie robót murarsko-tynkarskich*, BUD.14 *Organizacja i kontrola robót budowlanych oraz sporządzanie kosztorysów*, EE.05 lub ELE.02 *Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych*, EE.26 lub ELE.05 *Eksploracja maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych*, AU.23 lub AUD.02 *Rejestracja, obróbka i publikacja obrazu*, AU.28 *Realizacja projektów multimedialnych*, AUD.05 *Realizacja projektów graficznych i multimedialnych*, EE.08 *Montaż i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i sieci*, EE.09 *Programowanie, tworzenie i administrowanie stronami internetowymi i bazami danych*, INF.02 *Administrowanie i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych*, INF.03 *Tworzenie i administrowanie stronami internetowymi i bazami danych*, INF.04 *Projektowanie, programowanie i testowanie aplikacji*). Kwalifikacje ośmiu nauczycieli ZST umożliwiały kształcenie w branży budowlanej (w zawodach deficytowych poszukiwanych na krajowym²⁹, wojewódzkim³⁰ lub powiatowym³¹ rynku pracy), dziewięciu w informatycznej (w zawodach adekwatnych do potrzeb na krajowym³² i wojewódzkim³³ rynku pracy) i czterech w elektrycznej (w zawodach deficytowych na krajowym i wojewódzkim³⁴ rynku pracy).

(akta kontroli str. 462-520)

Plan nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2019/2020 został opracowany bez uwzględnienia kierunków polityki oświatowej państwa przedstawionych w dokumencie pn. „Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. Wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego”. Dyrektor ZST wyjaśnił: *rozporządzenie w sprawie nadzoru*

²⁵ Jednego z nich w roku szkolnym 2019/2020 zatrudniono jako nauczyciela praktycznej nauki zawodu, a w roku szkolnym 2020/2021 jako nauczyciela teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych.

²⁶ Uwzględniono również nauczycieli języków obcych zawodowych i podstaw działalności gospodarczej.

²⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

²⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

²⁹ Murarz-tylnkarz.

³⁰ Murarz-tylnkarz, monter suchej zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, technik budownictwa.

³¹ Monter suchej zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, murarze i tynkarze, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie.

³² Technik programista.

³³ Technik programista, technik informatyk.

³⁴ Elektryk (poszukiwany również na powiatowym rynku pracy), technik elektryk, elektronik, technik elektronik.

pedagogicznego nie wskazuje wprost na obowiązek uwzględniania wszystkich kierunków polityki oświatowej państwa. To zagadnienie było przedmiotem planowej kontroli Kuratorium Oświaty w Kielcach w zakresie zgodności oferty kształcenia zawodowego z nową klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego. Nie wydano zaleceń. Plan nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2020/2021 uwzględniał kierunek „Wdrażanie zmian w kształceniu zawodowym, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia osób dorosłych”. W planie tym zaplanowano ewaluację, której celem było zgodne z prawem oraz potrzebami szkoły funkcjonowanie nowej formy kształcenia dorosłych branżowej szkoły II stopnia oraz obserwację obszaru *Funkcjonowanie branżowej szkoły II stopnia*. Wyniki ww. ewaluacji wykazały, że sposób rekrutacji do branżowej szkoły II stopnia i dokumentacja z tym związana zostały sporządzone w sposób prawidłowy. W wyniku obserwacji zajęć lekcyjnych prowadzonych w branżowej szkole II stopnia w formie stacjonarnej i zdalnej stwierdzono, że zajęcia były dobrze przygotowane, sprawnie przeprowadzone z wykorzystaniem dostępnych środków i narzędzi. Frekwencja na zajęciach była dość niska (opiekun klasy podejmował starania w celu poprawy tej sytuacji), natomiast na egzaminach – wysoka.

W planach nadzoru pedagogicznego w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 uwzględniono kontrolę organizacji oraz funkcjonowania Centrum.

Kontrola w roku szkolnym 2019/2020 wykazała, że prace związane z realizacją podstawy programowej w czasie zajęć stacjonarnych realizowane w formie remontów i wykonywania prac społecznie użytecznych były dobrze zaplanowane, efektywnie przeprowadzone i posiadały walor wychowawczy. Zastrzeżeń nie budził sposób prowadzenia dokumentacji związanej z realizacją praktyk zawodowych, w tym prowadzonych w formie projektu edukacyjnego. Realizacja zajęć praktycznych w warunkach pracy zdalnej niekorzystnie wpłynęła na ich efektywność. W ramach kontroli w roku szkolnym 2020/2021 dokonano obserwacji zajęć w branżowej szkole I stopnia i KKZ, w wyniku której nie stwierdzono poważniejszych uchybień. Wyrывkowo sprawdzono przestrzeganie przez uczniów i słuchaczy przepisów sanitarnych i bhp. Większość z uczestników zajęć wykorzystywała środki ochrony osobistej. Zwrócono uwagę uczącym na przestrzeganie zasad bhp.

Z przeprowadzonej w roku szkolnym 2019/2020 w ramach nadzoru pedagogicznego diagnozy w obszarze *Stopień zaangażowania szkoły we współpracę z pracodawcami i innymi podmiotami* wynika, że ograniczenia związane z pandemią wpłynęły na współpracę z pracodawcami (występowały trudności przy organizacji praktyk zawodowych).

(akta kontroli str. 521-593, 620, 622-631)

W ZST przeprowadzono również diagnozę Szkoły³⁵, z której wynika, że istotnym elementem podejmowanych działań powinno stać się zapewnienie uczniom: szerszego kontaktu z rzeczywistymi warunkami pracy poprzez udział w stażach i praktykach oraz udziału w kursach specjalistycznych z zakresu np. robotyki, instalacji fotowoltaicznych, odnawialnych źródeł energii.

(akta kontroli str. 596-603)

Nauczyciele praktycznej nauki zawodu wykonujący pracę w Centrum nie zgłaszali potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego na lata 2019-2021. O dofinansowanie kosztów szkoleń specjalistycznych³⁶ w tym okresie zwróciło się trzech nauczycieli przedmiotów zawodowych prowadzących zajęcia w Technikum.

³⁵ Diagnoza została przyjęta przez radę pedagogiczną ZST 29 marca 2019 r.

³⁶ Tj. „Java – podstawy”, „Java Script”, „Edycja zdjęć ślubnych i portretowych (poziom zaawansowany) – Photoshop, Lightroom i zarządzanie barwą”.

Z wyjaśnień Dyrektora ZST wynika, że udział w tych szkoleniach z powodu pandemii nie był możliwy.

Dwóm nauczycielom przedmiotów zawodowych, na podstawie porozumienia w sprawie finansowania działań obejmujących kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy z Krajowego Funduszu Szkoleniowego zawartego 26 kwietnia 2019 r. pomiędzy PUP a ZST, sfinansowano studia podyplomowe w zakresie *Grafika multimedialna*.

W ramach programu Erasmus+ siedmiu nauczycieli w roku szkolnym 2019/2020 i pięciu w roku szkolnym 2020/2021 wzięło udział w zagranicznych szkoleniach metodycznych i zawodowych organizowanych przez europejskie instytucje szkolące³⁷.

(akta kontroli str. 382-396, 418-430, 604-608, 620)

W okresie objętym kontrolą wspomagano nauczycieli przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu w realizacji ich zadań przez zapewnienie im doradztwa metodycznego. Nauczyciel zatrudniony w ZST, któremu powierzono zadania doradcy metodycznego, prowadził dla tych nauczycieli zajęcia warsztatowe (np. *Ewaluacja programu nauczania – tworzenie narzędzi ewaluacyjnych*, *Nowy egzamin zawodowy – zapoznanie ze zmianami w egzaminie zawodowym w świetle zmian w ustawie Prawo oświatowe*), webinaria i seminaria (np. *Narzędzia wspierające zdalną pracę, tworzenie e-formularzy, e-ankiet, e-testów, e-sprawdzianów, Zdalne nauczanie przedmiotów zawodowych*).

Ponadto – jak wyjaśnił Dyrektor ZST – *uwzględniano potrzeby nauczycieli w zakresie wsparcia technicznego (zakupy pomocy dydaktycznych, wprowadzono zmiany w szkolnych planach nauczania uwzględniające potrzeby nauczycieli w zakresie kształcenia zawodowego)*.

(akta kontroli str. 521-593, 609-617, 621)

Zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe³⁸, dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe w rozumieniu art. 4 pkt 28a lit. a ustawy Prawo oświatowe, placówki kształcenia ustawicznego lub centrum kształcenia zawodowego, o których mowa w art. 2 pkt 4 tej ustawy, ustala harmonogram uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach. Dyrektor ZST nie ustalił tego harmonogramu, gdyż – jak wyjaśnił – *przepisy nie określają terminu sporządzenia harmonogramu realizacji szkoleń branżowych. W związku z trwającą pandemią przełożono realizację szkoleń branżowych na rok szkolny 2021/2022, kiedy zostanie sporządzony odpowiedni harmonogram*.

(akta kontroli str. 620)

W ZST nie opracowano wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Dyrektor ZST wyjaśnił, że *przepisy prawa nie wskazują na konieczność jego posiadania*.

(akta kontroli str. 621)

W okresie objętym kontrolą, Centrum mieściło się w budynku dwukondygnacyjnym o powierzchni użytkowej 1009,72 m² i kubaturze 7999 m³. W budynku znajdowały się m.in. dwie sale do zajęć teoretycznych, 11 pracowni/warsztatów do zajęć

³⁷ W szkoleniach „Digital turn. How to make your school more digital” w Amsterdamie, „Photo&Video Making in our classroom: Creating and Adapting Visual Resources” w Barcelonie, „eLearning Made Fun – Quizzes & Games (5 ECTS)” na Malcie, „Effective Use of ICT In Education” w Stambule, „Gamification and Active Methodologies in Education” w Alicante, „Flipped classroom course” w Nicei.

³⁸ Dz. U. poz. 1653.

praktycznych, dwa magazyny narzędzi, szatnie oraz ciągi komunikacyjne. Badaniem szczegółowym objęto pomieszczenia i wyposażenie trzech pracowni budowlanych oraz pracowni samochodowej. W każdej z trzech pracowni budowlanych znajdowały się trzy stanowiska do wykonywania montażu systemów suchej zabudowy lub robót malarskich i robót tpeciarskich lub robót posadzkarskich i okładzinowych (jedno stanowisko dla trzech uczniów). Wyposażenie na tych stanowiskach, niezbędne do realizacji kształcenia w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*³⁹, tj. przyrządy kontrolno-pomiarowe, przyrządy do trasowania, narzędzia, elektronarzędzia i sprzęt do montażu elementów systemów suchej zabudowy, narzędzia i sprzęt do prac malarskich i tpeciarskich oraz narzędzia, elektronarzędzia i sprzęt do wykonywania prac posadzkarskich i okładzinowych, znajdowały się w magazynach narzędziowych. Z informacji uzyskanych od Dyrektora ZST wynika, że przed zajęciami uczniowie pod nadzorem nauczyciela pobierają sprzęt i narzędzia potrzebne do wykonania zaplanowanych prac i ćwiczeń praktycznych. W pracowni samochodowej znajdowały się dwa stanowiska do obsługi, diagnozowania i naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych oraz diagnozowania i naprawy podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych⁴⁰ (jedno dla czterech uczniów). Stanowiska do obróbki maszynowej oraz stanowiska ślusarskie dostępne były w pracowni mechanicznej. Warsztat nie posiadał pełnego, wymaganego do realizacji kształcenia w zawodzie *technik pojazdów samochodowych* wyposażenia⁴¹.

W warsztacie nie było:

- linii diagnostycznej wyposażonej w: monitor komputerowy, pulpit komunikacyjny, stanowisko rolkowe do badania hamulców,
- stanowiska do badania amortyzatorów,
- stanowiska wyposażonego w urządzenia do mycia i konserwacji,
- stacji do obsługi klimatyzacji i prasy hydraulicznej. Dyrektor wyjaśnił, że stacja do obsługi klimatyzacji i prasa hydrauliczna są *udostępniane uczniom w warsztacie samochodowym na podstawie umowy najmu zawartej 20 grudnia 2018 r. pomiędzy Powiatem Skarżyskim a Zakładem Usługowo-Handlowym*;
- stanowiska do wymiany materiałów eksploatacyjnych wyposażonego w: zlewarki i wysysarko-zlewarki płynów. CKZ posiada przyrząd do pomiaru zawartości wody w płynie hamulcowym, przyrząd do odpowietrzania hamulców i wymiany płynów. Dyrektor ZST wyjaśnił, że *uczniowie korzystają z tego rodzaju stanowiska w warsztacie samochodowym na podstawie ww. umowy*.

(akta kontroli str. 632-706)

Z uwagi na liczebność niektórych grup realizujących zajęcia praktyczne w opisanych powyżej pracowniach, zachowanie wymogu zapewnienia jednego stanowiska dla trzech uczniów w pracowniach budowlanych było niemożliwe, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Liczebność pozostałych grup była dopasowana tak, by zachować ten wymóg.

(akta kontroli, str. 640, 645, 707, 754, 782)

ZST zapewniło uczniom i słuchaczom KKZ dostęp do literatury i czasopism branżowych w bibliotece szkolnej, w której znajdowało się również osiem komputerów z dostępem do Internetu. Dyrektor ZST wyjaśnił, że *ZST zapewnia*

³⁹ Wyszczególnione w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991, ze zm.).

⁴⁰ Dwa podnośniki (hydrauliczny i najazdowy).

⁴¹ Wyszczególnionego w części III załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, ze zm.) – dalej: podstawa programowa z 2017 r.

słuchaczom i uczniom różnorodne formy dostępu do literatury fachowej, na zajęciach wykorzystuje się dostępne filmy i programy multimedialne.

(akta kontroli, str. 660, 708)

Centrum wyposażone było w apteczki pierwszej pomocy, gaśnice i hydranty wewnętrzne. Obiekt nie był dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (brak windy, łazienek dla niepełnosprawnych). Główne wejście budynku CKZ umożliwiało swobodne dostanie się osobie niepełnosprawnej do pomieszczeń znajdujących się na parterze. Dyrektor ZST wyjaśnił: *Specyfika zawodów klas i kursów, które odbywają zajęcia w CKZ uniemożliwia udział uczniów i słuchaczy niepełnosprawnych ruchowo w stopniu znacznym, niewidzących i niedowidzących.*

(akta kontroli, str. 632, 656-660, 704, 708)

Przeglądu wyposażenia dydaktycznego i analizy potrzeb w tym zakresie – jak wyjaśnił Dyrektor ZST – *dokonyje się na bieżąco i uzupełnia się je w miarę posiadanych środków np. na potrzeby egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.*

(akta kontroli str. 168, 173, 708-714)

Dyrektor ZST opracował harmonogramy zajęć praktycznych na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 uwzględniające podział na grupy oraz harmonogram praktyk zawodowych na rok szkolny 2020/2021. Określił również *Zasady realizacji praktyk zawodowych w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, sposób realizacji zadań Szkoły w czasie epidemii⁴², *Szkolne procedury bezpieczeństwa*⁴³ oraz *Wytyczne w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa związanych ze zwalczaniem epidemii COVID-19 dla uczniów realizujących praktyki zawodowe u pracodawców.*

(akta kontroli str. 715-733)

W okresie od 13 marca do 25 marca 2020 r. zawieszono zajęcia w Centrum. Od 25 marca do końca roku szkolnego nauka odbywała się w formie zdalnej, przy czym od 18 maja 2020 r. uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia odbywali zajęcia praktyczne w CKZ. Nie wystąpiły przypadki braku zgody rodzica lub ucznia na udział w zajęciach praktycznych w pracowniach CKZ.

Zgodnie z *Zasadami realizacji praktyk zawodowych w CKZ w ZST w roku szkolnym 2019/2020 w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, uczniowie, którzy nie zdążyli zrealizować praktyki w wyznaczonym terminie od 11 maja do 26 czerwca 2020, mogli zaliczyć je w następujący sposób:

- uczniowie, którzy posiadali doświadczenie w danym zawodzie lub realizowali zadania w zakresie wolontariatu, którego zakres i wymiar można zaliczyć na poczet realizacji praktyk zawodowych, po dokonaniu analizy formalnej, mogli zostać zwolnieni z części lub całości praktyk zawodowych;
- uczniowie, którzy realizowali staż zawodowy u pracodawcy lub przedsiębiorcy lub w indywidualnym gospodarstwie rolnym w ramach regionalnych programów operacyjnych, których zakres i wymiar można zaliczyć na poczet realizacji praktyk zawodowych, po dokonaniu analizy formalnej, mogli zostać zwolnieni z części lub całości praktyk zawodowych;

⁴² W załączniku do zarządzenia Dyrektora ZST z dnia 1 września 2020 r.

⁴³ W zarządzeniu nr 1/20/21 Dyrektora ZST z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego w ZST. *Szkolne procedury bezpieczeństwa* dostępne były na stronie internetowej ZST oraz na tablicy ogłoszeń.

- uczniowie, którzy nie mieli innej możliwości odbycia praktyk zawodowych zobowiązani byli do stworzenia projektu edukacyjnego na warunkach określonych przez Centrum.

W trakcie pandemii nie wystąpiły przypadki zwolnienia uczniów z części lub całości praktyk zawodowych. Od 25 maja uczniowie III klas technikum mogli skorzystać z praktyk zawodowych realizowanych u pracodawców, pod warunkiem wyrażenia zgody.

(akta kontroli str. 726-728, 1439)

W kolejnym roku szkolnym, od 17 października 2020 r., zajęcia teoretyczne na KKZ odbywały się w formie zdalnej, a zajęcia praktyczne na KKZ oraz (od 19 października) praktyczna nauka zawodu w Branżowej Szkole I stopnia – w pracowniach Centrum. Od 26 października nastąpił powrót do nauki w formie zdalnej, a od 30 listopada zajęcia praktyczne dla uczniów Branżowej Szkoły I stopnia i uczestników KKZ ponownie realizowano w CKZ. Od 14 grudnia 2020 r., wybrane pracownice realizowały zajęcia praktyczne w szkole (dotyczyło to tych treści, których realizacja w formie zdalnej nie była możliwa). W dniu 19 marca 2021 r. powrócono do formy zdalnej. Od 10 kwietnia 2021 r. uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia, klasa 2TA oraz 3TB zajęcia praktyczne realizują w CKZ.

Zgodnie z *Zasadami realizacji praktyk zawodowych w CKZ w ZST w roku szkolnym 2019/2020 w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 z 1 września 2020 r.*, uczniowie, którzy nie mają możliwości zrealizowania praktyk zawodowych u pracodawcy, mają możliwość jej zrealizowania w postaci projektu edukacyjnego na warunkach określonych przez Centrum.

Zajęcia w formie zdalnej realizowano za pomocą platform: *Teams, Discord* oraz *Moodle*.

(akta kontroli str. 729-730, 753)

Praktyki zawodowe w formie projektu edukacyjnego, realizowano przy udziale pracodawcy. Uczniowie drogą elektroniczną zostali poinformowani o zasadach jego realizacji. Wskazano opiekuna projektu i czas trwania. Następnie otrzymywali materiały związane z tematyką praktyk, a na koniec zadanie, które podlegało ocenie przez komisję. Ocena końcowa z projektu podlegała wpisaniu do protokołu i stanowiła podstawę zaliczenia praktyk. Niezaliczenie projektu skutkowało oceną niedostateczną z praktyk zawodowych i brakiem promocji do kolejnej klasy.

(akta kontroli str. 734-735)

Nie wystąpiły przypadki skrócenia realizacji PNZ po zakończeniu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, choć organizacja praktyk zawodowych z powodu pandemii była utrudniona.

(akta kontroli str. 753)

Informacje dotyczące realizacji zajęć teoretycznych i praktycznych oraz praktyk zawodowych w okresie pandemii przekazywane były uczniom poprzez dziennik elektroniczny lub mailowo, a słuchaczom KKZ – telefonicznie.

(akta kontroli str. 734-752, 754)

Zajęcia praktyczne w CKZ organizowano w grupach nie większych niż 12 osób.

(akta kontroli str. 754)

Ograniczenia związane z pandemią – jak wyjaśnił Dyrektor ZST – *miały wpływ na efektywność kształcenia. Czasowe zawieszanie zajęć oraz prowadzenie ich w formie zdalnej w przypadku zawodów i kwalifikacji, dla których CKZ prowadzi kształcenie utrudniały uzyskiwanie efektów kształcenia i pełną realizację podstawy*

programowej. Nauczanie na odległość w przypadku zawodów budowlanych jest zdecydowanie mniej skuteczne z uwagi na charakter zajęć praktycznych. Celem działań CKZ jest również organizacja praktyk zawodowych realizowanych przede wszystkim u pracodawców w rzeczywistych warunkach pracy. Realizowanie, zgodne z przepisami prawa, praktyk w formie projektu edukacyjnego tego pożądanego ich aspektu nie spełnia.

Zdaniem Dyrektora ZST, za barierę w kształceniu zawodowym i ustawicznym należy uznać brak możliwości elastycznego reagowania przez szkołę na potrzeby rynku pracy poprzez tworzenie klas/grup odpowiadających, także liczebnie, potrzebom pracodawców. Celowe byłoby również skrócenie cyklu kształcenia dla niektórych zawodów w Branżowej Szkole I Stopnia. Mankamentem jest również częsta zmiana przepisów oświatowych w zakresie kształcenia zawodowego oraz niewystarczające środki na doposażenie i unowocześnianie pracowni kształcenia zawodowego.

(akta kontroli str. 377)

Dyrektor ZST miał bieżący dostęp do kompleksowej informacji na temat wprowadzanych zmian w zasadach funkcjonowania jednostki oraz zasad organizacji poszczególnych form kształcenia ustawicznego i praktycznej nauki zawodu w czasie pandemii.

(akta kontroli str. 1439)

Centrum w okresie objętym kontrolą występowało do OKE z wnioskami o upoważnienie do zorganizowania części praktycznej egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie i uzyskało je we wszystkich kwalifikacjach, w których realizowało kształcenie.

(akta kontroli str. 760-781)

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 ZST nie było jednostką akredytowaną.

(akta kontroli str. 708)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W arkuszu organizacyjnym Szkoły na rok szkolny 2019/2020 nierzetelnie wprowadzono dane dotyczące trwającego od roku szkolnego 2018/2019 kursu kwalifikacyjnego w zawodzie *technik budownictwa* (BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych*). Błędnie podano nazwę i symbol zawodu (*murarz-tylnkarz*, zamiast *technik budownictwa*), w planie nauczania uwzględniono przedmiot *Technologia murarsko-tynkarska*, zamiast *Technologia zbrojarsko-betoniarska*).

Dyrektor ZST wyjaśnił: *Stwierdzona w toku kontroli rozbieżność między zapisem w arkuszu organizacyjnym a prowadzonym kursem była spowodowana „omyłką pisarską” wynikającą z kopiowania planów nauczania w toku przygotowania arkusza i powieleniem tego błędu w kolejnych latach.*

(akta kontroli str. 116-130, 342-370, 375)

2. Pracownia samochodowa nie była wyposażona w: linię diagnostyczną, stanowisko do badania amortyzatorów i stanowisko z urządzeniami do mycia i konserwacji, które były wymagane do realizacji kształcenia w zawodzie *technik pojazdów samochodowych*. Wymóg ten został określony w części III załącznika do podstawy programowej z 2017 r.

Dyrektor ZTS wyjaśnił, że *spowodowane jest to ograniczeniami lokalowymi oraz brakiem środków na przebudowę i doposażenie pracowni. Na wyposażeniu pracowni są elementy linii diagnostycznej: „szarpaki” ręczne oraz urządzenie do ustawiania zbieżności kół. Szkoła podjęła współpracę z Miejską Komunikacją*

Samochodową. Jej elementem będzie możliwość przeprowadzania zajęć dydaktycznych w MKS w zakresie, którego niepełne wyposażenie w CKZ nie pozwala zrealizować.

(akta kontroli str. 632-661, 705, 706)

3. Liczebność dwóch grup w klasie 1A i jednej w klasie 2A na początku roku szkolnego 2019/2020 oraz dwóch grup w klasie 3A w roku szkolnym 2020/2021 nie była dostosowana do liczby stanowisk w warsztatach szkolnych/pracowniach, w których realizowano kształcenie praktyczne w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*. W klasie 1A liczącej 20 uczniów wyodrębniono dwie grupy dziesięcioosobowe, a w klasie 2A liczącej 28 uczniów trzy grupy (dwie po dziewięć osób i jedną 10-osobową). W klasie 3A liczącej 23 uczniów wyodrębniono dwie grupy (jedną 12- i drugą 11-osobową). Oznacza to, że na stanowiskach (od jednego do trzech) było więcej niż trzy osoby, co było niezgodne z wymogami określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁴⁴ dla warsztatu budowlanego. Liczebność grup w klasie 1A i 2A w trakcie roku zmniejszyła się do maksymalnie dziewięciu osób, co pozwoliło na zachowanie ww. wymogu.

Dyrektor ZST wyjaśnił, że w przypadku, gdy na stanowisko przypada więcej niż trzy osoby, uczniowie wykonują prace w sąsiednich pracowniach lub wykonują pracę w warunkach rzeczywistych przy remontach sal dydaktycznych oraz pomieszczeń znajdujących się w CKZ oraz ZST.

(akta kontroli str. 640, 707, 754)

OCENA CZĄSTKOWA

Organizacja zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych dla uczniów szkół z terenu Skarżyska-Kamiennej prowadzących kształcenie zawodowe była głównym zadaniem Centrum. Oferta CKZ w zakresie pozaszkolnych form kształcenia nie była szeroka i nie wpisywała się szczególnie w potrzeby lokalnego rynku pracy. Dane jednego z KKZ (BD.29) zostały nierzetelnie wprowadzone do arkusza organizacyjnego Szkoły. W Centrum nie zorganizowano doradztwa zawodowego. CKZ podejmowało współpracę z pracodawcami i PUP. ZST zatrudniał kadre, której kwalifikacje pozwalały na kształcenie uczniów w zakresie realizowanych kwalifikacji. Nauczycielom umożliwiano doskonalenie zawodowe. Wdrożenie szkoleń branżowych odłożono w czasie z powodu pandemii. Centrum było przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kształconych kwalifikacjach. Przestrzegano przepisów dotyczących organizacji pracy placówki w czasie trwania pandemii. Liczebność grup realizujących w warsztatach szkolnych/pracowniach kształcenie praktyczne w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* nie była dostosowana do liczby stanowisk w tych pracowniach. Ponadto pracownia samochodowa nie została wyposażona w linię diagnostyczną, stanowisko do badania amortyzatorów i stanowisko z urządzeniami do mycia i konserwacji.

OBSZAR

2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

Zarząd Powiatu Skarżyskiego poinformował Dyrektora ZST o przyjętych w projekcie budżetu powiatu skarżyskiego na 2019 r. kwotach planowanych dochodów i wydatków, celem opracowania projektu planu finansowego ZST.

⁴⁴ Dz. U. poz. 991, ze zm., dalej: podstawa programowa z 2019 r.

W projekcie nie zaplanowano dochodów w rozdziale 80140 *Placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego i ośrodki doskonalenia i doskonalenia zawodowego* oraz w rozdziale 80151 *Kwalifikacyjne kursy zawodowe*.

Planowane wydatki w tych rozdziałach wyniosły: rozdział 80140 – 727 316 zł, z tego: 656 690 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi (90%) oraz 70 626 zł wydatki bieżące (10%), rozdział 80151 – 67 918 zł, z tego: 60 258 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi (89%) oraz 7660 zł wydatki bieżące (11%).

Zarząd Powiatu Skarżyskiego poinformował Dyrektora ZST o przyjętych w budżecie powiatu skarżyskiego na 2019 r. kwotach planowanych dochodów i wydatków, celem opracowania planu finansowego ZST. Kwoty w rozdziałach 80140 oraz 80151 odpowiadały określonym w projekcie budżetu powiatu.

W wyniku zmian w trakcie 2019 r., plan wydatków ZST w rozdziale 80140 wyniósł 566 385 zł, z tego: 495 097 zł stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi, natomiast 71 287 zł wydatki bieżące, w rozdziale 80151 wyniósł 79 429 zł, z tego: 70 768 zł stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi, a 8660 zł wydatki bieżące. Plan wydatków ZST w ww. rozdziałach został wykonany w 100%.

Zarząd Powiatu Skarżyskiego poinformował Dyrektora ZST o przyjętych w projekcie budżetu powiatu skarżyskiego na 2020 r. kwotach planowanych dochodów celem opracowania projektu planu finansowego. W projekcie nie zaplanowano dochodów w rozdziałach 80140 i 80151. Planowane wydatki w tych rozdziałach wyniosły: rozdział 80140 – 616 152 zł, z tego: 542 500 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi (88%) oraz 73 652 zł wydatki bieżące (12%), rozdział 80151 – 67 849 zł, z tego: 59 990 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi (88%) oraz 7859 zł wydatki bieżące (12%).

Zarząd Powiatu Skarżyskiego poinformował Dyrektora ZST o przyjętych w budżecie powiatu na 2020 r. kwotach planowanych dochodów i wydatków, celem opracowania planu finansowego. Kwoty w rozdziałach 80140 oraz 80151 odpowiadały określonym w projekcie budżetu powiatu.

W wyniku zmian w trakcie 2020 r., plan wydatków ZST w rozdziale 80140 wyniósł 559 707 zł, z tego: 475 212 zł stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi, natomiast 84 495 zł wydatki bieżące, w rozdziale 80151 wyniósł 79 315 zł, z tego: 71 456 zł stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi, a 7859 zł wydatki bieżące. Plan wydatków ZST w ww. rozdziałach został wykonany w 100%.

Zarząd Powiatu Skarżyskiego poinformował Dyrektora ZST o przyjętych w projekcie budżetu powiatu skarżyskiego na 2021 r. kwotach planowanych dochodów i wydatków, celem opracowania projektu planu finansowego ZST na 2021 r. W projekcie nie zaplanowano dochodów w rozdziałach 80140 i 80151.

Planowane wydatki w tych rozdziałach wyniosły: rozdział 80140 – 561 548 zł, z tego: 485 000 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi (86%) oraz 76 548 zł wydatki bieżące (14%), rozdział 80151 – 31 018 zł, z tego: 23 003 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi (74%) oraz 8015 zł wydatki bieżące (26%).

Zarząd Powiatu Skarżyskiego poinformował Dyrektora ZST o przyjętych w budżecie powiatu skarżyskiego na 2021 r. kwotach planowanych dochodów i wydatków, celem opracowania planu finansowego ZST. Planowane kwoty wydatków w rozdziałach 80140 oraz 80151 odpowiadały określonym w budżecie powiatu (nie uwzględniały dochodów w tych rozdziałach). Dyrektor ZST terminowo opracował i przekazał Zarządowi Powiatu Skarżyskiego na poszczególne lata plany finansowe ZST oraz ich projekty, w których planowane kwoty wydatków w rozdziałach 80140 oraz 80151, odpowiadały określonym odpowiednio w budżecie powiatu oraz jego projekcie.

(akta kontroli str. 8-113)

W okresie objętym kontrolą nie obowiązywała uchwała Rady Powiatu Skarżyskiego określająca jednostki budżetowe Powiatu gromadzące dochody na wydzielonym rachunku bankowym, źródła tych dochodów i ich przeznaczenie oraz sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów gromadzonych na tym rachunku i wydatków nimi finansowanych⁴⁵.

(akta kontroli str. 184-188)

Plan finansowy ZST na poszczególne lata uwzględniał środki finansowe w następujących wysokościach (rozdział 80140 oraz rozdział 80151):

- 2019 r.: 645 813 zł, z tego 566 385 zł w rozdziale 80140 oraz 79 428 zł w rozdziale 80151;
- 2020 r.: 639 022 zł, z tego 559 707 zł (rozdział 80140) oraz 79 315 zł (rozdział 80151);
- 2021 r.: 601 938 zł, z tego 570 920 zł (rozdział 80140) oraz 31 018 zł (rozdział 80151).

(akta kontroli str. 22-28 i 73-78)

W poszczególnych latach wydatki CKZ, z uwzględnieniem KKZ stanowiły:

- 2019 r.: 565 866 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz 79 947 zł wydatki bieżące rzeczowe (2447 zł - zakup materiałów i wyposażenia, 47 738 zł – zakup energii, 8204 zł – zakup usług pozostałych, 21 558 zł – opłaty i składki);
- 2020 r.: 546 669 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz 92 353 zł wydatki bieżące rzeczowe (17 153 zł – zakup materiałów i wyposażenia, 48 220 zł – zakup energii, 7391 zł – zakup usług pozostałych, 19 589 zł – opłaty i składki);
- 2021 r. (I kwartał): 167 069 zł wynagrodzenia wraz z pochodnymi oraz 11 762 zł wydatki bieżące rzeczowe (392 zł – zakup materiałów i wyposażenia, 8782 zł – zakup energii, 241 zł – zakup usług pozostałych, 2347 zł – opłaty i składki);

(akta kontroli str. 189)

Starosta Powiatu Skarżyskiego wyjaśnił, że subwencja oświatowa stanowi dochód powiatu, natomiast środki finansowe są przekazywane poszczególnym placówkom oświatowym w taki sposób, aby zabezpieczyć m.in. możliwość realizacji przydatnego i efektywnego kształcenia zawodowego. Środki finansowe otrzymane przez powiat skarżyski w ramach subwencji oświatowej na prowadzenie KKZ na podstawie danych wprowadzonych do SIO wyniosły:

- CKZ: 2019 r. – 951 zł, 2020 r. – 1002 zł, 2021 r. – 11 263 zł (uczestnicy kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych przez CKZ, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji)⁴⁶;
- kwalifikacyjne kursy zawodowe: 2019 r. – 158 818 zł, 2020 r. – 142 530 zł, 2021 r. – 50 060 zł (słuchacze uczęszczający na kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone przez CKZ)⁴⁷.

Starosta podniósł, że nie może precyzyjnie określić kosztów kształcenia w CKZ oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, bowiem wydzielenie ich z działalności ZST nie jest możliwe, gdyż wydatki obejmują oprócz sfery pedagogicznej również sferę administracyjną, w tym koszty obsługi.

W planie finansowym ZST określono na poszczególne lata następujące wysokości środków finansowych w rozdziale 80151: 2019 r. – 79 429 zł, 2020 r. – 79 315 zł, 2021 r. – 31 018 zł (w pełni wykonane w 2019 r. i w 2020 r.), w związku z czym

⁴⁵ Uchwała taka obowiązywała do 31 grudnia 2011 r.

⁴⁶ Po jednym słuchaczu w latach szkolnych 2018/2019 oraz 2019/2020 oraz pięciu w roku szkolnym 2020/2021.

⁴⁷ W przypadku KKZ: 21 słuchaczy na 30 września 2019 r. oraz 20 na 30 września 2020 r.

środki otrzymane przez powiat na podstawie danych w SIO były wyższe od poniesionych nakładów na organizację i prowadzenie KKZ.

(akta kontroli str. 184-186 i 188-193)

Dyrektor ZST wyjaśnił, że koszt organizacji w 2019 r. poszczególnych kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych przez CKZ wyniósł: 34 948,58 zł dla KKZ BD.14 *Wykonywanie robót murarsko-tynkarskich* (21 słuchaczy rozpoczynających kurs we wrześniu), natomiast dla BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych* (dla 26 uczestników) w 2019 r. w wysokości 44 480,01 zł (26 słuchaczy). Suma ww. kwot stanowiła środki wydatkowane w 2019 r. w rozdziale 80151. Podał, że średni miesięczny koszt organizacji kursu BD.29 wyniósł 5560 zł (obliczony został jako iloraz poniesionych wydatków ogółem 44 480,01 zł oraz czasu jego trwania, tj. ośmiu miesięcy). Według Dyrektora ZST, środki subwencji oświatowej w pełni zapewniły sfinansowanie organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych, a ich uczestnicy nie ponosili dodatkowych kosztów. Dyrektor ZST ocenił łączny koszt organizacji kursu BD.29 w wysokości 126 838,33 zł.

Dyrektor ZST podał, że w przeliczeniu na jednego uczestnika, koszt realizacji poszczególnych kwalifikacyjnych kursów zawodowych wyniósł: 1664,21 zł dla KKZ BD.14 oraz 1710,76 zł dla BD.29. Wśród wydatków rozdziału 80151 w 2019 r. wynoszących ogółem 79 428,59 zł, kwotę 70 768,59 zł (89%) stanowiły wydatki poniesione na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, natomiast 8 670 zł wydatki bieżące (§ 4210 – 556 zł, § 4260 – 7022 zł, § 4300 – 1000 zł, § 4360 – 82 zł). W CKZ nie była natomiast prowadzona kalkulacja kosztów poszczególnych kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Koszty kwalifikowano do wysokości określonych w poszczególnych paragrafach rozdziału 80151. Uczestnicy kwalifikacyjnych kursów zawodowych nie ponosili dodatkowych kosztów związanych z uczestnictwem w tych kursach.

(akta kontroli str. 22-26 i 783-786)

Dyrektor ZST wyjaśnił, że podejmował działania na rzecz uzyskania dodatkowych środków na rzecz CKZ. W dniu 2 grudnia 2019 r. skierował do Zarządu Powiatu Skarżyskiego pisemny wniosek o przyznanie środków finansowych w wysokości 40 000 zł (rozdział 80140 § 4240 *Zakup środków dydaktycznych i książek*) z przeznaczeniem na zakup dla CKZ tokarki na potrzeby kształcenia oraz egzaminowania osób kształcących się w zawodach technik mechanik oraz technik mechatronik. Zarząd Powiatu Skarżyskiego 11 grudnia 2019 r. dokonał zwiększenia planu wydatków w rozdziale 80115 *Technika*; tokarkę zakupiono 20 grudnia 2019 r. Dyrektor ZST wyjaśnił, że środki ze sprzedaży składników majątkowych ZST przeznaczono również na stworzenie pracowni hotelarskiej oraz przeprowadzenie remontów.

(akta kontroli str. 167-170 i 173)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Rzetelnie sporządzono corocznie plan finansowy oraz jego projekt i terminowo przekazano Zarządowi Powiatu Skarżyskiego. Dyrektor ZST podjął skuteczne działania celem zakupu tokarki do wykorzystywania podczas kształcenia słuchaczy w CKZ. Środki finansowe były corocznie wydatkowane na wypłatę wynagrodzeń nauczycieli oraz sfinansowanie zakupów na potrzeby bieżącej działalności CKZ. Podjęto również działania celem uzyskania dodatkowych środków na doposażenie pracowni hotelarskiej ZST, wykorzystywanej na potrzeby CKZ. Do SIO wprowadzono rzetelne dane o liczbie słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych, stanowiących podstawę do wypłaty subwencji oświatowej.

3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

Dyrektor ZST pismem z 16 września 2019 r. poinformował OKE o rozpoczęciu KKZ BD.14 *Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich* z dniem 6 września 2019 r., na podstawie § 31 rozporządzenia w sprawie KU, z terminem realizacji od 6 września 2019 r. do 25 kwietnia 2021 r. i liczbą uczestników wynoszącą 24. Informacja zawierała wszystkie elementy wymienione w § 9 rozporządzenia w sprawie KU. Przewidziano zaoczną formę prowadzenia kursu. Trzy osoby zrezygnowały z udziału w kursie, w związku z tym zgłoszono do OKE 21 uczestników.

(akta kontroli str. 131-137, 174-176)

Dyrektor ZST wyjaśnił: *przy planowaniu kursu przyjęto termin zakończenia 25 kwietnia. OKE telefonicznie poinformowała szkołę o konieczności zmiany terminu. Dokonano zmiany w planie zajęć i zrealizowano je do 14 marca, a egzamin odbył się 20 marca.(...) KKZ BD.14 nie został skrócony. Wszystkie godziny ujęte w arkuszu organizacyjnym zostały zrealizowane.*

(akta kontroli str. 791)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁴⁸, kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodach z 2017 r. odbywać miało się do dnia 31 grudnia 2020 r. Termin ten został następnie przedłużony do 31 marca 2021 r., niemniej już na etapie uruchamiania tego kursu, termin jego zakończenia zaplanowano niezgodnie z obowiązującymi przepisami.

CKZ prowadziło dla KKZ BD.14 dokumentację obejmującą program nauczania⁴⁹, Program ten zawierał następujące elementy: wykaz poszczególnych przedmiotów w ramach kursu oraz ich wymiar, treści kształcenia oraz efekty kształcenia, środki dydaktyczne oraz metody dydaktyczne. Program ten nie zawierał jednak niektórych wymaganych elementów określonych w § 25 ust. 1 pkt 3 i 9 oraz ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie KU, tj. wymagań wstępnych dla jego uczestników, sposobu i formy jego zaliczenia oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Według zapisów § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KU, minimalna liczba godzin kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa

⁴⁸ Dz. U. poz. 2245, ze zm.

⁴⁹ Według § 25 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KU, kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych prowadzi się na podstawie programu nauczania, który zawiera:

- 1) nazwę formy kształcenia;
- 2) czas trwania, liczbę godzin kształcenia i sposób jego organizacji;
- 3) wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy, które w przypadku słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych i uczestników kursów umiejętności zawodowych uwzględniają także szczególne uwarunkowania związane z kształceniem w danym zawodzie lub kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, określone w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego;
- 4) cele kształcenia i sposoby ich osiągania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub uczestników kształcenia w formach pozaszkolnych, o których mowa w art. 117 ust. 1a pkt 2-5 ustawy, w zależności od ich potrzeb i możliwości;
- 5) plan nauczania określający nazwę zajęć oraz ich wymiar;
- 6) treści nauczania w zakresie poszczególnych zajęć;
- 7) opis efektów kształcenia;
- 8) wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych;
- 9) sposób i formę zaliczenia.

branżowego, z tym że w przypadku kwalifikacyjnego kursu zawodowego prowadzonego w formie zaocznej - minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego nie może być mniejsza niż 65% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Liczba godzin przewidziana do realizacji w ramach KKZ spełniała wymóg dla zaocznej formy kształcenia, tj. wyniosła 675 i obejmowała następujące przedmioty: *podstawy budownictwa – 78, dokumentacja techniczna – 69, technologia murarsko-tynkarska – 195, język obcy – 30, pracownia podstaw budownictwa – 59, pracownia dokumentacji technicznej – 49, pracownia technologii murarsko-tynkarskiej – 195*, tj. ogółem siedmiu przedmiotów.

(akta kontroli str. 116-130)

Dyrektor ZST podał, że nabór na KKZ BD.14 odbywał się przede wszystkim w oparciu o absolwentów Branżowej Szkoły I Stopnia ZST. Nie ustalano w związku z tym wymagań wstępnych, gdyż liczba przyjętych słuchaczy zawsze była niewiele wyższa od określonego przepisami wymogu, co do minimalnej liczby słuchaczy (zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KU, liczba słuchaczy KKZ, powinna wynosić co najmniej 20). Większość uczestników stanowili absolwenci Branżowej Szkoły I Stopnia ZST w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych*, dla których nie było potrzeby określania wymagań wstępnych. Nie wystąpiły przypadki zwolnienia z części zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia. CKZ wystawiało wszystkim słuchaczom, którzy ukończyli KKZ zaświadczenia. Osoby je otrzymujące kwitowały ich odbiór w rejestrze zaświadczeń.

(akta kontroli str. 174-176 i 791-793)

Dla badanego KKZ BD.14 prowadzono dzienniki, które zawierały wpisy dotyczące: *wykazu uczęszczania uczestników KKZ na zajęcia, realizacji programu zajęć* (z podaniem daty zajęć, liczby godzin zajęć, osób obecnych i nieobecnych na zajęciach, tematu zajęć oraz podpisu osoby prowadzącej zajęcia) oraz liczbę przydzielonych godzin na realizację poszczególnych przedmiotów nauczania.

Zapisy zamieszczone w tych dziennikach nie były w pełni rzetelne, gdyż nie udokumentowano w nich realizacji wszystkich zaplanowanych godzin (w tym w dniach od 12 do 14 marca 2021 r. nie odnotowano w ogóle tematów realizowanych zajęć). Dzienniki te nie zawierały niezbędnych podsumowań dotyczących frekwencji uczestników i faktycznie zrealizowanych godzin poszczególnych przedmiotów określonych w programie nauczania tego kursu, w tym dla poszczególnych semestrów. Ponadto dane o liczbie godzin przydzielonych nauczycielom były niezgodne z liczbą godzin wynikających z programu nauczania. Według dzienników zajęć KKZ BD.14, zajęcia były realizowane przez trzy dni w tygodniu co dwa tygodnie (w piątek, w sobotę oraz w niedzielę), co było sprzeczne z definicją formy zaocznej. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 111-130, 201-216, 794)

KKZ BD.29 rozpoczął się 21 września 2018 r. Liczba jego uczestników wyniosła 25. Zakończył się 26 kwietnia 2020 r., a ukończyło go 13 słuchaczy. Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe zgłoszono siedmiu słuchaczy, przystąpiło pięciu, a zdało trzech. Zdawalność tego KKZ (obliczona w stosunku do liczby uczestników rozpoczynających KKZ) była niska i wynosiła 12%. KKZ BD.14 prowadzono do 14 marca 2021 r. i zakończyło go 18 słuchaczy. Egzamin potwierdzający kwalifikacje jest zaplanowany w dniach 25 – 26 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 200)

Zajęcia z przedmiotów w ramach KKZ BD.14 prowadziło siedmiu nauczycieli, z tego: trzech nauczycieli posiadało kwalifikacje, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁵⁰ (zajęcia z technologii murarsko-tynkarskiej, dokumentacji technicznej oraz języka obcego), jeden, o których mowa w § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia (zajęcia z podstaw budownictwa oraz technologii murarsko-tynkarskiej), dwóch, o których mowa w § 6 pkt 4 rozporządzenia (zajęcia pracowni technologii murarsko-tynkarskiej) oraz jeden, o których mowa w § 6 pkt 2 rozporządzenia (zajęcia pracowni dokumentacji technicznej).

(akta kontroli str. 182)

Dyrektor ZST wyjaśnił, że nie posiada informacji o efektywności kształcenia zawodowego. Podał, że większość słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych stanowią absolwenci Branżowej Szkoły I stopnia. Ukończenie KKZ stanowi dla nich uzupełnienie kwalifikacji w zawodzie, który wykonują oraz stwarza możliwość uzyskania tytułu technika budownictwa. W latach wcześniejszych podejmowano tego typu działania celem uzyskania informacji, jednak uzyskano je w bardzo znikomym stopniu. Dyrektor ZST wyjaśnił również, że CKZ nie monitoruje losów absolwentów w sposób sformalizowany. W latach wcześniejszych podejmowano takie działania, jednak otrzymując śladowe informacje zaniechano tego typu działań.

(akta kontroli str. 792-793)

Oferta edukacyjna CKZ w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 oprócz kwalifikacyjnych kursów zawodowych uwzględniała również zajęcia praktycznej nauki zawodu, w następujących kwalifikacjach/zawodach:

- BD.04 *Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych, zawód [712905] monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz technik robót wykończeniowych w budownictwie* (w roku szkolnym 2019/2020 dla 61 uczniów ZST zaplanowano zajęcia praktyczne w formie dziennej w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, z okresem kształcenia wynoszącym trzy lata, pierwsza klasa – 8 godzin, druga klasa – 10 godzin, trzecia klasa – 12 godzin). Zajęcia zrealizowano dla 61 uczniów.
- BUD.11 *Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych, zawód [712905] monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz technik robót wykończeniowych w budownictwie* (w roku szkolnym 2020/2021 zaplanowano zajęcia praktyczne w formie dziennej dla 18 uczniów ZST w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, z okresem kształcenia wynoszącym trzy lata, wymiar zajęć wyniósł 8 godzin w klasie pierwszej, 10 w klasie drugiej, 12 w klasie trzeciej). Zrealizowano zajęcia dla 18 uczniów.
- BD.29 *Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych, zawód [311204] technik budownictwa* (zajęcia praktyczne dla uczniów ZST w zawodzie *technik budownictwa* w formie dziennej przez okres jednego roku w wymiarze pięciu godzin tygodniowo dla 40 uczniów w roku szkolnym 2019/2020 oraz 25 w roku szkolnym 2020/2021). Zajęcia zrealizowano odpowiednio dla 37 i 23 uczniów.
- MG.18 *Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych, zawód [311513] technik pojazdów samochodowych* (zajęcia praktyczne dla uczniów Zespołu Szkół Samochodowo-Usługowych

⁵⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289.

w Skarżysku-Kamiennej w zawodzie *technik pojazdów samochodowych*) przez okres jednego roku w wymiarze czterech godzin tygodniowo, w roku szkolnym 2019/2020 dla 15 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2020/2021 dla 25 uczniów). Zajęcia zrealizowano odpowiednio dla 15 i 23 uczniów.

- BUD.12 *Wykonywanie robót murarsko-tynkarskich*, zawód [311204] *technik budownictwa* (zajęcia praktyczne dla 20 uczniów ZST w zawodzie *technik budownictwa* w formie dziennej, przez okres roku w wymiarze pięciu godzin tygodniowo). Zajęcia zrealizowano dla 19 uczniów w roku szkolnym 2020/2021.
- zajęcia praktyczne w obydwu latach szkolnych w formie dziennej dla 30 uczniów w zawodach, z trzyletnim okresem nauczania: *monter sieci i instalacji sanitarnych* [712618], *murarz-tynkarz* [711204], *stolarz* [752205], *elektronik* [742117], *dekarz* [712101], *elektryk* [741103]. Zajęć nie zrealizowano w związku z brakiem naboru.

a także praktyki zawodowe dla uczniów czterech następujących szkół:

- Zespołu Szkół Samochodowo-Usługowych w Skarżysku-Kamiennej w roku szkolnym 2019/2020 w zawodach *technik żywienia i usług gastronomicznych* [343404], *technik pojazdów samochodowych* [311513], odpowiednio dla 16 i 15 uczniów (zrealizowano dla 16 i 13 uczniów), natomiast w roku szkolnym 2020/2021 w zawodach *technik grafiki i poligrafii cyfrowej* [311943], *technik pojazdów samochodowych* [311513], *technik usług fryzjerskich* [514105], dla odpowiednio: 9, 25 oraz 19 uczniów. Zrealizowano odpowiednio dla 9, 25 oraz 18.
- Zespołu Szkół Transportowo-Mechatronicznych w Skarżysku-Kamiennej w roku szkolnym 2019/2020 w zawodach: *technik transportu kolejowego* [311928], *technik elektroenergetyk transportu szynowego* [311302], *technik mechatronik* [311410], *technik logistyk* [333307], dla odpowiednio 47, 16, 17 oraz 9 uczniów (zrealizowano odpowiednio dla 47, 16, 17 oraz 9). W roku 2020/2021 praktyki zawodowe w zawodach: *technik transportu kolejowego* [311928], *technik mechanik* [311305], *technik mechatronik* [311410], *technik logistyk* [333307], odpowiednio dla 49, 15, 34 oraz 48 uczniów (zrealizowano odpowiednio dla 49, 14, 34 oraz 48).
- Zespołu Szkół Ekonomicznych w Skarżysku-Kamiennej w roku szkolnym 2019/2020 w zawodach: *technik ekonomista* [331403], *technik hotelarstwa* [422402], *technik organizacji reklamy* [333906], *technik spedytor* [333108], odpowiednio dla 56, 44, 20 oraz 15 uczniów (zrealizowano odpowiednio dla 30, 37, 20 oraz 15). W roku szkolnym 2020/2021 praktyki zawodowe w zawodach: *technik hotelarstwa* [422402], *technik reklamy* [333907], *technik ekonomista* [331403], *technik spedytor* [333108], *technik organizacji reklamy* [333906], odpowiednio dla 50, 41, 68, 43 oraz 16 uczniów (zrealizowano odpowiednio dla 50, 41, 68, 42 oraz 16).

ZST w roku szkolnym 2019/2020 w zawodach: *technik informatyk* [351203], *technik budownictwa* [311204], *technik elektryk* [311303], *technik fotografii i multimediiów* [343105], odpowiednio dla 182, 17, 20 oraz 24 uczniów (zrealizowano odpowiednio dla 171, 17, 20 oraz 24). W roku szkolnym 2020/2021 praktyki zawodowe w zawodach: *technik budownictwa* [311204], *technik elektryk* [311303], *technik fotografii i multimediiów* [343105], odpowiednio dla 214, 23 oraz 13 uczniów (zrealizowano odpowiednio dla 214, 23, 33 oraz 13).

(akta kontroli str. 217-228)

Analizę praktycznej nauki zawodu przeprowadzono dla czterech grup tj.: *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* (dwie klasy) oraz *technik*

pojazdów samochodowych (dwie klasy). Grupy te realizowały praktyczną naukę zawodu w CKZ. PNZ była prowadzona w ramach następujących kwalifikacji:

- BD.04 *Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych*, zawód [712905] oraz BUD.11 *Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych*, zawód *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* [712905],
- MG.18 *Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych*, zawód *technik pojazdów samochodowych* [311513].

W przypadku zawodu *technik pojazdów samochodowych* liczba godzin zajęć praktycznych wyniosła cztery tygodniowo (miesięczna praktyka zawodowa odbyła się w formie projektu edukacyjnego). Dla zawodu *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* w ramach BD.04, liczba godzin PNZ wyniosła 12 tygodniowo, natomiast (w ramach BUD.11), w klasie I – osiem tygodniowo, a w II – 10 tygodniowo. Zajęcia praktyczne były realizowane w CKZ, odpowiednio w pracowniach budowlanej oraz mechaniki pojazdowej w podziale na grupy, przy czym liczebność grup w klasach kształconych w zawodach branży budowlanej nie były w pełni dostosowane do możliwości pracowni (co szerzej opisano sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w obszarze pierwszym*). Tematyka zajęć wynikała z przyjętych w szkole programów nauczania dla ww. zawodów. Zajęcia prowadziły osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje (inżynier budownictwa, technik budownictwa, inżynier mechaniki i budowy maszyn w specjalności samochody i ciągniki).

(akta kontroli str. 229-231, 493-519, 952-1430)

Kształcenie praktyczne w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* było realizowane z wykorzystaniem prawidłowo wyposażonych stanowisk. CKZ nie posiadało jednak pełnego wyposażenia, wymaganego do realizacji kształcenia w zawodzie *technik pojazdów samochodowych*, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w obszarze pierwszym* wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 632-706)

Dyrektor ZST wyjaśnił, że stanowiska szkoleniowe zostały wyposażone w środki ochrony indywidualnej (rękawice, okulary, nakolanniki, maski przeciwpyłowe, kaski) oraz środki higieniczne. Nie zapewniono natomiast ubrań roboczych i obuwia wobec braku środków finansowych, a także niewskazania w przepisach bezpośredniego obowiązku zapewnienia przez szkołę takiego wyposażenia. Ponadto wyjaśnił, że słuchacze mają możliwość korzystania z szatni.

(akta kontroli str. 232, 632-706)

NIK zwraca uwagę, że z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁵¹, wynika obowiązek zapewnienia przez dyrektora szkoły bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole lub placówce oraz bezpiecznego i higienicznego organizowania zajęć w szkole lub placówce poza obiektami szkolnymi. Z § 28 tego rozporządzenia wynika, że uczniów (pracujących w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych w celu zabezpieczenia przed działaniem niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia czynników, a także ze względu na wymagania sanitarno-higieniczne) zaopatruje się w niezbędne środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze.

W przypadku dwóch uczniów (S.J. i P.K.) kształconych w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, nie posiadano zaświadczeń

⁵¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604.

lekarskich odnośnie braku przeciwwskazań lub ich występowaniu do realizacji zajęć praktycznych/praktyk zawodowych. Dyrektor ZST wyjaśnił, że miało to związek z tym, iż przybyli oni do placówki w okresie pandemii.

(akta kontroli str. 232-233)

NIK zwraca uwagę, że zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu, sporządzone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy⁵², jest dokumentem wymaganym od uczniów szkół branżowych. W przypadku, gdy wykonanie badań i dostarczenie zaświadczeń/orzeczeń lekarskich nie było możliwe w ustalonym terminie rodzice/opiekunowie prawni powinni złożyć oświadczenie informujące o braku możliwości przedłożenia zaświadczenia/orzeczenia; w oświadczeniu tym należało podać datę wyznaczonego badania i niezwłocznie dostarczyć je do szkoły⁵³.

W odniesieniu do czterech grup, których dokumentacja była badana, w roku szkolnym 2019/2020 w klasach *Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, średnia ocen na zajęciach praktycznych wyniosła 3,85 (klasa I) oraz 4,09 (klasa II), natomiast frekwencja odpowiednio 81% oraz 60%. W przypadku klasy (III) *Technik pojazdów samochodowych*, średnia ocen na zajęciach praktycznych wyniosła 4,42, a frekwencja – 39%.

W roku szkolnym 2020/2021 w klasach *Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, średnia ocen na zajęciach praktycznych wyniosła 2,40 (klasa II) oraz 2,90 (klasa III), natomiast frekwencja odpowiednio 53,37% oraz 44,38%. W przypadku klasy (III) *Technik pojazdów samochodowych*, średnia ocen na zajęciach praktycznych wyniosła 3,08, a frekwencja – 42%.

Wyniki nauczania nie uwzględniają uczniów, którzy nie zostali sklasyfikowani z powodu dużej liczby opuszczonych zajęć (frekwencja poniżej 50%). W roku szkolnym 2019/2020, dotyczyło to jednego ucznia klasy I oraz pięciu uczniów klasy II, natomiast w roku szkolnym 2020/2021 – po pięciu uczniów z klasy II oraz z klasy III.

(akta kontroli str. 231-235)

Realizacja zajęć praktycznych w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* była dokumentowana w formie dzienników elektronicznych, zgodnie z § 8 ust. 1 i § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁵⁴. Na podstawie analizy dzienników zajęć analizowanych grup stwierdzono, że zapisy prowadzono rzetelnie, właściwie dokumentowano przebieg realizacji programów nauczania przedmiotów zawodowych (zawierały one w szczególności: tematy zajęć edukacyjnych w ramach poszczególnych przedmiotów, listy obecności uczniów na zajęciach, a także oceny).

(dowód akta kontroli: 952-1066, 1171-1284)

Zajęcia w zawodzie *technik pojazdów samochodowych* dokumentowano w sposób tradycyjny. PNZ w tym zawodzie była realizowana dla uczniów innej szkoły (Zespołu Szkół Samochodowo-Usługowych w Skarżysku-Kamiennej) na podstawie umów o realizację PNZ z 21 maja 2019 r. i 18 maja 2020 r.

⁵² Dz. U. z 2019 r. poz. 1175, ze zm.

⁵³ Co potwierdzają komunikaty zamieszczane na stronie Kuratorium Oświaty w Kielcach np. <https://kuratorium.kielce.pl/42963/komunikat-w-sprawie-zmian-w-postepowaniu-rekrutacyjnym-do-szkol-ponadpodstawowych-na-rok-szkolny-2020-2021>.

⁵⁴ Dz. U. poz. 1646, ze zm.

Analiza dzienników prowadzonych dla klas realizujących PNZ w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 wskazuje, że były one prowadzone nierzetelnie, wpisywano bowiem tematy zajęć bez wskazania liczby zrealizowanych godzin oraz nie określano prawidłowo liczby uczniów obecnych na zajęciach, w tym nie uwzględniano realizacji zajęć w podziale na grupy (np. z zapisów w dzienniku wynikało, że 14 września 2020 r. zrealizowano tylko jeden temat zajęć na 96 godzinach – choć w rzeczywistości powinny zostać wpisane po cztery godziny dla trzech grup i na zajęciach było obecnych 68 uczniów, choć powinno być 17). Taki sposób ewidencjonowania prowadzonych zajęć nie pozwalał na ocenę realizacji podstawy programowej PNZ i obecności uczniów.

(akta kontroli str.1430A-1433)

W dzienniku prowadzonym dla jednej z tych grup w roku szkolnym 2020/2021 nieprawidłowo wpisano także listę uczniów skierowanych przez szkołę macierzystą w celu realizacji PNZ. W dzienniku ujęto 24 uczniów, choć w rzeczywistości Zespół Szkół Samochodowo-Usługowych skierował 26 uczniów. Zgodnie z ust. 6 umowy o realizację PNZ, Centrum zostało zobowiązane do prowadzenia dokumentacji zajęć praktycznych oraz sporządzania *Sprawozdań dotyczących indywidualnej frekwencji i wyników w nauce* (dalej: Sprawozdania). Dziennik PNZ powinien zawierać m.in. nazwiska i imiona uczniów wpisanych w porządku alfabetycznym lub innym ustalonym przez dyrektora szkoły, a także frekwencję wszystkich uczniów co wynika z § 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁵⁵. W dzienniku PNZ nie ewidencjonowano jednak frekwencji i postępów w nauce dwóch uczniów. Uczniowie ci nie zostali sklasyfikowani w pierwszym semestrze roku szkolnego 2020/2021 z uwagi na nieobecności. Informacje o ich frekwencji zamieszczano w Sprawozdaniach sporządzanych przez nauczyciela prowadzącego zajęcia (opiekuna grupy), nie znajdowały one jednak potwierdzenia w dzienniku zajęć.

(akta kontroli str. 754, 782,1430A-1433, 1442-1452)

Uczniowie realizujący zajęcia praktyczne zostali zapoznani z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy oraz z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁵⁶, a także z instrukcjami stanowiskowymi, zgodnie § 27 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

(akta kontroli str. 809-974, 1430A-1433)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rozkład zajęć KKZ BD.14 był niezgodny z deklarowaną zaoczną formą zajęć, o której mowa w art. 4 pkt 29c ustawy Prawo oświatowe. Zgodnie z tym przepisem, przez kształcenie w formie zaocznej należy rozumieć kształcenie, które odbywa się co dwa tygodnie przez dwa dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez dwa dni.

Tymczasem, na KKZ BD.14 zajęcia odbywały się cyklicznie co dwa tygodnie przez trzy dni (w piątek, sobotę oraz niedzielę).

(akta kontroli str. 116-130, 201-216)

⁵⁵ Dz. U. poz. 1646.

⁵⁶ Dz. U. poz. 391.

Dyrektor ZST wyjaśnił, że ww. sytuacja była podyktowana tym, iż kierowano się potrzebami słuchaczy i koniecznością korelacji planu zajęć kursu z planem Liceum dla Dorosłych ZST, do którego większość słuchaczy uczęszczała. Podał, że dawało to sposobność ukończenia obu form kształcenia dających możliwość uzyskania tytułu technika w tym samym czasie.

(akta kontroli str. 791-793)

Zdaniem NIK, organizowanie zajęć częściej niż dwa dni w tygodniu nie wpisuje się w definicję formy zaocznej, dla której zarezerwowano możliwość ograniczenia liczby godzin kształcenia do poziomu 65% godzin określonych w podstawie programowej. Dyrektor ZST skorzystał z możliwości ograniczenia liczby godzin tego kursu.

2. Program nauczania na KKZ BD.14 nie zawierał wymagań wstępnych dla jego uczestników, sposobu i formy jego zaliczenia oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia, tj. elementów obligatoryjnych, określonych w § 25 ust. 1 pkt 3 i 9 oraz ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie KU.

(akta kontroli str. 116-130 i 201-216)

Dyrektor ZST wyjaśnił, że zapisy ww. rozporządzenia nie są w powyższych kwestiach precyzyjne.

(akta kontroli str. 236)

3. Dzienniki zajęć były prowadzone były nieprawidłowo, gdyż:

a) w przypadku KKZ:

- zawarte w nim dane o liczbie przydzielonych nauczycielom godzin były niezgodne z liczbą godzin wynikających z programu nauczania, np. dla przedmiotu *technologia murarsko-tynkarska* przewidziano w programie nauczania 195 godzin, podczas gdy nauczycielowi przydzielono 130 godzin w roku szkolnym 2019/2020. W następnym roku w dokumentacji KKZ (dziennikach zajęć), brak było zapisów dotyczących liczby przydzielonych godzin tego przedmiotu.
- stwierdzono rozbieżności pomiędzy udokumentowaną w dzienniku liczbą faktycznie zrealizowanych godzin, a liczbą godzin przedmiotów wynikającą z programu nauczania oraz przydziału, np. dla dwóch przedmiotów *dokumentacja techniczna i pracownia dokumentacji technicznej* według programu nauczania łączna liczba godzin powinna wynosić 118, udokumentowany w dzienniku przydział wyniósł 114 godzin, zaś realizacja odnotowana w dzienniku wyniosła 71 godzin.
- nie zawarto w nim podsumowania liczby faktycznie zrealizowanych godzin poszczególnych przedmiotów określonych w programie nauczania tego kursu, w tym w poszczególnych semestrach,
- nie zawarto w nim zestawienia frekwencji uczniów na poszczególnych przedmiotach,
- w dniach od 12 do 14 marca 2021 r. nie odnotowano tematów zajęć.

(akta kontroli str. 116-130 i 201-216)

Dyrektor ZST wyjaśnił, że w każdym momencie będzie możliwe dokonanie uzupełnień prowadzonej dokumentacji. Ponadto wyjaśnił, że w toku kontroli NIK zauważył, że będzie musiał zwiększyć nadzór nad prowadzoną w kierowanej przez niego placówce dokumentacją szkolną. Zaistniała sytuacja była wynikiem nierzetelnego prowadzenia tej dokumentacji. Podał, że sytuację stwierdził dopiero w toku kontroli NIK analizując dokumentację. Dodał, że pomimo iż dokumentacja KKZ nie jest rzetelna, to w jego przekonaniu liczba godzin z podstawy programowej została zrealizowana. Nie otrzymał bowiem, w szczególności sygnałów

o problemach z jej realizacją. Podniósł, że będzie znacznie zwiększony nadzór nad prowadzeniem dokumentacji.

(akta kontroli str. 236)

b) w przypadku PNZ:

- wpisy w dwóch dziennikach PNZ za lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 dla klas trzecich, realizujących zajęcia praktyczne w zawodzie *technik pojazdów samochodowych* nie pozwalają ustalić liczby zrealizowanych godzin w danym dniu i frekwencji uczniów na tych zajęciach.

(akta kontroli 1430A-1433)

Dyrektor ZST wyjaśnił: *sytuacja ta jest wynikiem niezrozumienia przez osoby prowadzące zajęcia co należy wpisać w rubryce liczba godzin. (...) Po zaistnieniu tej sytuacji dołożę należytej staranności celem rzetelnego prowadzenia dokumentacji z prowadzonego nauczania.* Dyrektor wyjaśnił również, że w rubryce „liczba zrealizowanych godzin” wpisywano prawdopodobnie iloczyn liczby przeprowadzonych godzin i ogólnej liczebności klasy.

(akta kontroli str. 1434, 1440)

- w dzienniku PNZ dla klasy trzeciej w zawodzie *technik pojazdów samochodowych* w roku szkolnym 2020/2021 nie wpisano kompletnej listy uczniów i w efekcie ewidencjonowano frekwencję i postępy w nauce 24 uczniów, mimo że do realizacji PNZ w tym zawodzie Zespół Szkół Samochodowo-Usługowych skierował 26 uczniów.

Zgodnie z § 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji, do dziennika lekcyjnego wpisuje się m.in. w porządku alfabetycznym lub innym ustalonym przez dyrektora szkoły nazwiska i imiona uczniów i odnotowuje się obecność uczniów na zajęciach edukacyjnych, liczbę godzin usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecności uczniów na tych zajęciach.

Na skutek tej nieprawidłowości Sprawozdania, składane przez opiekuna grupy do szkoły macierzystej, dotyczące dwóch uczniów nieujętych w dziennikach, nie znajdowały potwierdzenia w dokumentacji szkolnej.

(akta kontroli str. 754, 782, 1430A-1433, 1442-1452)

Z wyjaśnień złożonych przez nauczyciela odpowiedzialnego za prowadzenie tego dziennika (opiekuna grupy) wynikało, że nie wprowadził dwóch uczniów do dziennika zajęć praktycznych, mimo że na liście przekazanej przez szkołę uczniowie ci figurowali, gdyż z nieoficjalnych informacji wynikało, że zrezygnowali z nauki.

(akta kontroli str. 1441)

Wyżej opisane nieprawidłowości dotyczące nierzetelności dokumentacji KKZ i PNZ oraz niewłaściwego prowadzenia dziennika PNZ świadczą o niewystarczającym nadzorze Dyrektora ZST nad realizacją tych zadań.

OCENA CZĄSTKOWA

Wszystkie osoby zainteresowane udziałem w KKZ BD.14 zostały jego uczestnikami. Kadra prowadząca kurs posiadała kwalifikacje zawodowe odpowiednie do rodzaju prowadzonego kształcenia. Rozkład zajęć tego KKZ był niezgodny z deklarowaną zaoczną formą zajęć, o której mowa w art. 4 pkt 29c Prawa oświatowego. Program nauczania KKZ nie zawierał wymagań wstępnych dla jego uczestników oraz sposobu i formy jego zaliczenia, a także nie określał kryteriów weryfikacji efektów kształcenia. Dziennik zajęć KKZ BD.14 prowadzony był nierzetelnie. CKZ organizował praktyczną naukę zawodu dla szerokiego spektrum kwalifikacji. Dla uczniów z grup objętych badaniem, zapewniono w większości właściwe warunki

organizacyjne dla prowadzenia PNZ, z zastrzeżeniem, że CKZ nie posiadało pełnego wyposażenia, wymaganego do realizacji kształcenia w zawodzie technik pojazdów samochodowych. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 nieprawidłowo prowadzono dzienniki PNZ dla klas realizujących zajęcia praktyczne w zawodzie *technik pojazdów samochodowych*. W dzienniku na rok szkolny 2020/2021 nie zamieszczono kompletnej listy uczniów, w efekcie nie ewidencjonowano postępów w nauce i frekwencji dwóch uczniów, co było niezgodne z przepisami oświatowymi.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wykazywanie rzetelnych danych w arkuszu organizacyjnym dotyczącym KKZ.
2. Podjęcie działań zapewniających kształcenie praktyczne w zawodzie *technik pojazdów samochodowych* z wykorzystaniem pełnego wyposażenia warsztatu samochodowego, wymaganego obowiązującą podstawą programową kształcenia branżowego.
3. Zapewnienie odpowiedniej, dostosowanej do liczby posiadanych stanowisk w pracowniach CKZ, liczebności grup realizujących kształcenie praktyczne, stosownie do wymogów zawartych w obowiązującej podstawie programowej kształcenia branżowego w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*.
4. Podjęcie działań organizacyjnych pozwalających na realizację KKZ w formie zaocznej zgodnie z wymogami tej formy kształcenia.
5. Opracowywanie programów nauczania kwalifikacyjnych kursów zawodowych zawierających wszystkie wymagane elementy.
6. Prawidłowe prowadzenie dzienników zajęć kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
7. Ewidencjonowanie w dziennikach PNZ frekwencji i postępów w nauce wszystkich uczniów skierowanych przez szkołę macierzystą do realizacji zajęć praktycznych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, maja 2021 r.

Kontrolerzy
Agnieszka Olejarz
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis

Zbigniew Jurkowski
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis